

Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 25.10.2019 г. - 25.11.2019 г. Неактивна

Номер на консултация: #4679-K

Област на политика: Архив - Регионална политика

Тип консултация: Закон

Вносител: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Тип носител: Национално

Предлаганите промени в Закона за регионалното развитие се основават на извършен анализ на действащата национална политика за регионално и пространствено развитие. Изводите от този анализ в областта на преодоляването на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия и неравенства показват недостатъчна ефективност в предприетите мерки, голям брой стратегически документи, неефективен механизъм за контрол и оценка на стратегическите документи, допълнителна административна тежест при събирането и обработването на информация за целите на регионалното и пространственото развитие, както и наличие на големи диспропорции в развитието и изоставане на българските райони по ключови социално-икономически показатели в сравнение с останалите региони в Европейския съюз.

Целта на предложените промени е да се гарантира високо качество на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие, да се подобри и опрости процесът на наблюдение, контрол и оценка на стратегическите документи, което ще доведе до намаляване на административна тежест и обем на събираната и обработвана информация за целите на регионалното и пространственото развитие. Ще се прецизират съставът, отговорностите и функциите на звената за управление на регионалното развитие, в съответствие с изискването за повишаване на ефективността и ефикасността на тяхната работа.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Адрес: София, ул. Св. Св. Кирил и Методий 17-19

Електронна поща: e-mrrb@mrrb.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

„Раздел „Проекти на нормативни актове“ - <https://www.mrrb.bg/bg/normativni-aktove/proekti-na-normativni-aktove/>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект - вер. 1.0 | 25.10.2019](#)

[Мотиви - вер. 1.0 | 25.10.2019](#)

[Становище на д. "Модернизация на администрацията" - вер. 1.0 | 25.10.2019](#)

[Частичната предварителна оценка на въздействието - вер. 1.0 | 25.10.2019](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 16.12.2019](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Ангел Буров (26.11.2019 00:00)

Становище на Съюз на урбанистите в България (10)

Органи за вземане на решения > Оперативен компетентен орган > Административни и експертни структурни звена за изследователска дейност, планиране, развитие на проекти и/или консултиране

Национално ниво > Министерски съвет > Министър на МРРБ > НЦТР

Регионално ниво > РСР > Управленски състав без право на глас > НЦТР, 6 изследователско-развойни звена, териториални подразделения към НЦТР базирани в центровете на районите от ниво 2 (регионите) заедно с Териториалните статистически бюра и Звена за медиация, публични консултации и предварителен подбор

Областно ниво > Областен управител > Звена за териториални изследвания, развитие и консултации към ОИЦ на 28-те области, заедно с отделите за статистически изследвания към НСИ

Общинско ниво > Общински съвет > Кмет > Контактни лица, общински служители за събиране и дигитализация на обществена и пространствена информация (част от мрежа за регионално пространствено наблюдение и статистика) в градовете центровете на общини с население над 20 000 жители, обслужващи и съседни общини с по-малко население

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:58)

Становище на Съюз на урбанистите в България (9)

Предвид целите на ЕС и България насочени към устойчиво и балансирано развитие, намаляване на неравенствата и несъразмерността в капацитета на общините в България, особено важно е изграждане на експертен капацитет на надобщинско ниво. Считаме, че по този начин ще се подкрепи междуобщинското сътрудничество и реализирането на интегрирани териториални инвестиции. В тази връзка предлагаме разширяването на състава на Областните информационни центрове с експерти в сферите на обществен интерес, териториално-пространствена и средова експертиза (Технически науки (Професионално направление Архитектура, строителство и геодезия); Природни науки, математика и информатика (Науки за земята); Социални, стопански и правни науки (социология, икономика, право, администрация и управление). Звената за териториални изследвания, развитие и консултации подкрепят функциите по планиране и проектиране на общините (пространствени анализи, предпроектни проучвания, техническа помощ), поддържат ГИС базирана система за наблюдение и оценка на регионалната и секторните политики, разширявайки обхвата на наблюдение и върху устройствени проекти и инвестиционни намерения в обхвата на всички общини от областта. Тук би следвало да се

осмисли възможността за събиране и произвеждане на информация на най-ниските териториални нива. Подобен подход ще позволи да се въведат единни стандарти, както при събиране и структуриране на информацията, при измерване на напредъка и въздействието на база сравними показатели.

Важен аспект е независимостта на експертите от местната власт и от областните управители, за да може да се разчита на тяхната обективност и професионализъм. Като оценим очакваните ползи от предлаганите развойни звена в дългосрочен план, разходите за поддържането им се очертават като приемливи, а от гледна точка на изминалите програмни периоди и наложителни.

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:57)

Становище на Съюз на урбанистите в България (8)

Като Сдружение от експерти в областта на териториално-пространственото развитие, считаме че е необходимо да се обърне внимание на осигуряването на експертност и подкрепа на органите за вземане на решение и прилагане на интегриран подход на различните териториални нива. Към момента такава връзка е осигурена на национално ниво. Разпоредбата на чл. 10 и чл. 11 изисква специализирано търговско дружество със сто процента държавно участие в капитала да изработва документите на национално и регионално ниво. Предлагаме на ниво NUTS II да бъдат създадени изследователско-развойни звена, като териториални подразделения на НЦТР, чрез които да се осъществява наблюдение на съответните части от националната територия, въздействието от провежданите регионални и секторни политики, възможностите за прилагане на технологични, териториални и организационни иновации, подкрепа за създаването на нови и включването в съществуващи национални, междурегионални и международни мрежи.

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:57)

Становище на Съюз на урбанистите в България (7)

- **Принципът на субсидиарност и предоставяне на компетенции на подходящите нива на вземане на решения, институционализация и капацитет на нивата**

Подкрепяме отпадането на Областната стратегия и ниво "Област" като междинно регионално ниво на планиране. В предложената редакция на ЗРР областните управители са включени пълноценно в органа, определен да взема решения на ниво район (NUTSII).

Но остават сериозни неясноти по конструиране на РСР, както при органите имащи право на глас (условия и ред за избор на кметове), така и при органите нямащи

право на глас (председател, зам. председател и секретар). До изясняване на съответните условия и ред трудно може да се коментира целесъобразността и ефективността на предложената организационна структура. Въпреки това уточнение, и предвид заявката в наименованието на съответните звена, обръщаме внимание на необходимостта от специфична експертиза и образователен ценз на служителите съответно в звената за медиация, публични консултации и предварителен подбор. Тук следва да се изискват експертни знания в изцяло или частично регулирани професионални области свързани със защита на обществените интереси, териториално-пространствени и средови познания (Социални, стопански и правни науки (Социология, Администрация и управление, Право, Икономика), Природни науки, математика и информатика (Науки за земята), Технически науки (Професионално направление Архитектура, строителство и геодезия)) .

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:56)

Становище на Съюз на урбанистите в България (6)

Зони за прилагане на интегриран подход и преодоляване на специфични проблеми

Понятието “район за целенасочена подкрепа” в настоящия закон, което отпада с отмяната на чл. 5-7 би могло да бъде изцяло заместено от ново възприетото понятие “зона за прилагане на интегриран подход”, което би следвало да включва и територии със специфични характеристики и проблеми. Понятието “неформални” е излишно. В правилника за приложение на закона следва да залегнат основни принципи на определянето на такива зони на ниво регион и община, които принципи да бъдат допълнително изяснени в методическите насоки за съответните документи въз основа на регионалните и общински анализи.

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:55)

Становище на Съюз на урбанистите в България (5)

Подобна форма на рецензиране на плановете на общинско ниво би следвало да включва оценители с магистърска степен в следните професионални направления:

1. Природни науки, математика и информатика (Науки за земята)
2. Социални, стопански и правни науки (Социология, антропология и науки за културата, Социални дейности, Администрация и управление, Право или Икономика)
3. Технически науки (Архитектура, строителство и геодезия)

При междинните и окончателни оценки следва да бъдат залагани задължителни изисквания за същия набор от специалисти с образователна и научна степен за регионалното ниво и с образователно-квалификационна степен магистър за общинското ниво.

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:54)

Становище на Съюз на урбанистите в България (4)

Предварителна, междинна и окончателна оценка

Не би следвало предварителната оценка да бъде правена по преценка на министъра и кметовете, тъй като дава известна гаранция за качеството на подготвения документ. Напротив, би следвало стратегиите на регионално ниво да бъдат задължително рецензирани по отношение на използваните методи и интерпретацията на резултатите във връзката анализ-синтез чрез включване на експертиза от трите групи специалисти с докторска степен в следните научни специалности:

1. Физическа география и ландшафтознание, Икономическа и социална география, География на населението и селищата или География на рекреацията и туризма
2. Статистика и демография или Планиране.
3. Териториално и ландшафтно устройство и градоустройство

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:54)

Становище на Съюз на урбанистите в България (3)

• Връзка между стратегически цели и оценка

Стратегически цели и показатели за оценка

Стратегическите цели на регионалното развитие следва да имат количествен измерител, което предполага и по-високо качество на базовите проучвания. Подходите за определянето на количествените измерители следва да бъдат развити в правилника за приложение на закона, както и посредством методически насоки и допълнителни инструкции и стандарти за сравнимост и оперативна съвместимост на данните, които са в основата на отделните показатели или синтетични индикатори или индекси. Ключовите показатели за оценка следва да бъдат определени в националните документи въз основа на националните и регионални цели за развитие и опазване.

Особено дефицитни остават данните и информацията на най-ниските териториални нива (напр. преброителни участъци, регулационни квартали, градоустройствени или други структурни единици и местности), които са

свързани с инструментите за общинско и градско възстановяване и развитие, както и целенасочена подкрепа. Такива единици следва да бъдат конкретната основа за определяне на обхвата при прилагането на интегрирания и подробен подход на изследване, планиране и развитие (вкл. зони за прилагане на интегриран подход и целенасочена подкрепа). В правилника за приложение на Закона и под други подзаконови нормативни форми следва да намерят място не само източниците на информация, но и изисквания и стандарти за събирането на данни, произвеждането на информация и наблюдението на ключови икономически, социални и екологични показатели като част от дезагрегиран подход на статистическата и геопространствена система обслужваща регионалното развитие. Такава система следва да има оперативна съвместимост със съществуващи и предвидени по закон национални портали за отворени данни (Закон за електронното управление) и за пространствена информация (Закон за достъп до пространствени данни).

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:53)

Становище на Съюз на урбанистите в България (2)

- **Единици, териториална основа на регионалното развитие и планиране**

Като се вземе предвид значимостта на регионалната и пространствената политика, считаме че е недопустимо териториалната основа да се определя основно от изискванията на Евростат за измерване ефекта от регионалната политика. Българската регионална политика повече от всякога се нуждае от преодоляване на формализма, за да има съществен принос към регионите и общините, които се намират в сериозен колапс. Съзнаваме, че процесът на избор на териториален обхват е продължителен и изисква постигане на обществен договор, но не можем да приемем, че въвеждането на нова терминология за идентифициране на териториалната основа за регионалното и пространственото развитие е свързано само със събиране на статистическа информация. Настояваме предложените “статистически райони от ниво 2” да се заменят само с “регионите”. По този начин тези единици няма да бъдат обърквани с районите на големите градове, съставни административно-териториални единици според Закона за административно-териториалното устройство на Република България. Същевременно наименованията на стратегическите документи на регионално ниво ще бъдат по-лесно разбираеми и изговаряни (напр. Интегрирана стратегия за регионално развитие, съответно Интегриран общински план за развитие). Въпреки, че с предложените текстове на ЗИД на ЗРР не се предлага реформа в териториалния обхват на районите (регионите), такава е неизбежна и времето на предстоящия програмен период следва да се употреби за подготовка на териториалната трансформация. Призоваваме новият териториален обхват на

районите (регионите) да бъде съобразен със съществуващите географски, социално-икономически и пространствени специфики и взаимоотношения, освен с изискванията на Евростат. След това може да се пристъпи към изменение и допълнение на Закона за административното-териториалното устройство на РБългария и регионите да бъдат вписани като административно-териториални единици, особено ако бъде възприето създаването на административни структури на това ниво, каквито де юре се предвиждат и с настоящия проект за изменение и допълнение на закона.

Автор: Ангел Буров (25.11.2019 23:53)

Становище на Съюз на урбанистите в България (1)

Становище на Съюз на урбанистите в България

Относно

**Проект на Закон за изменение и допълнение на
Закона за регионалното развитие
публикуван на портала за обществени консултации strategy.bg
на дата 25.10.2019 г.**

В публикувания проект за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие присъстват ключови постановки, чието развитие е отдавна очаквано от експерти и граждани, както във връзка с предходни предложения за изменение на закона, така и с виждането за цялостната система за пространствено планиране и развитие. Съюзът на урбанистите в България подкрепя голяма част от направените предложения, но също така предлага следните коментари и препоръки към настоящия проект за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие:

Автор: Plamen Apostolov (25.11.2019 13:50)

Становище на урб. Пламен Апостолов

Преди всичко, опитът да се оптимизира броя на стратегическите документи, които се разработват в областта на регионалното и пространствено развитие, чрез Закона за регионалното развитие, е похвален.

Също така, предложението за отговорности, състав и звена за управление на регионалното развитие на ниво NUTS 2 е стъпка напред към по-ефективното управление на регионите ни и преодоляването на междурегионалните развиятия, които в последните години са все по-ясно изразени.

Неоспорим факт е, че е необходима оптимизация на документите, свързани с провеждането на държавните политики на регионално ниво. В същото време за това са необходими ресурси – експертни, административни и финансови. В този смисъл ЗИД на ЗРР се опитва да реши тези проблеми.

Въпреки тези положителни намерения, текстовете на проектозакона следва да бъдат усъвършенствани, като следващите предложения са свързани с това:

Пълният текст на становището е достъпно на този адрес:
pkapostolov.net/uploads/ZRR_Stanovishte_PA_Sign.pdf

Автор: Силвия Даскалова (20.11.2019 11:18)

Становище на НАСО РБ

Законопроектът цели усъвършенстване на провежданата понастоящем държавна политика за регионално развитие и преодоляване различията и неравенството в отделните райони. НАСО РБ изразява становище относно основните насоки, в които Проектът за ЗИД на ЗРР влияе върху правомощията и компетенциите на местните органи на изпълнителната власт и органите на местно самоуправление.

1. Замяна на районите със статистически зони, статистически райони и статистически области.

Въвеждането на тази реформа е необходимо с оглед прецизиране на използваната терминология. С предвиденото изменение ще бъде възможно дори да не се използва уточнението, свързано с принадлежността към ниво 1, 2 или 3, да е достатъчно ясно за коя статистическа единица се отнася конкретният текст. Въпреки това, до утвърждаване на термините „статистическа зона“, „статистически район“ и „статистическа област“, е нужно да продължи използването на уточняващите нивото изрази.

От изложените и приложени към Проекта мотиви, не става ясно каква е необходимостта от отмяна на разпоредбите, уреждащи районите за целенасочена подкрепа, които могат да се обособяват в районите от ниво 3. Възможността да се определят райони, които да бъдат подпомагани от държавата, предвид факта на неблагоприятните им социално-икономически, демографски и географски характеристики, е предвидена още с обнародване на действащия ЗРР от 2008 г. Отпадането ѝ е необосновано и не кореспондира с цялостната идея, залегнала в Проекта. В мотивите към него се твърди, че една от основните цели е намаляването на диспропорциите в развитието и изравняване на изостаналите с по-развитите райони в страната по социално-икономически показатели. Тази концепция не съответства на предвидената в § 5 от Проекта за ЗИД на ЗРР отмяна.

2. Намаляване броя на стратегическите документи за провеждане на политиката за регионално развитие.

Сега действащата нормативна уредба съдържа система от документи, структурирани съобразно образуваните нива. Намаляването на броя им позволява фокусиране върху съществените цели и облекчаване на служителите при обработката и съобразяването с йерархичната подчиненост помежду им. Следва да се оценят положително и въведените с § 7, т. 3 от Проекта допълнения, свързани със

срокове, за които се разработват стратегическите документи.

Предвидена е отмяна на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, като не е посочено дали това съдържание ще стане част от друг интегриран документ, или няма да съществува изобщо. Имайки предвид изменението в наименованието на настоящия „общински план за развитие“ и превръщането му в „план за интегрирано развитие на община“, следва ли да се тълкува то в смисъл, че този план трябва да съдържа и отменения план за градско възстановяване и развитие?

3. Промяна в структурата на регионалните съвети за развитие и разширяване обхвата на правомощията им.

Регионалните съвети за развитие се създават в районите от ниво 2 с цел провеждане на държавната политика за регионално развитие в съответния район. С измененията в Проекта е прецизиран съставът на съветите, като е предвидено и кметовете на общини от съответния район от ниво 2 да са членове на управленския състав с право на глас. Това допълнение е целесъобразно предвид функциите на общинските кметове да съдействат за подобряване регионалното и пространствено развитие на конкретния район.

§ 29 от Проекта предвижда изменение на чл. 32 от ЗРР, касаещ извършването на предварителна оценка преди изготвяне на стратегически документ. В сега действащата уредба такава оценка се извършва задължително, като включва оценка на социално-икономическото въздействие на документа и екологична оценка. Проектът предвижда екологичната оценка да се извършва винаги, а тази за социално-икономическото въздействие – по преценка на компетентния орган. Не е обосновано какво налага различното третиране на двата вида оценки, съответно задължителното извършване на едната, а дискреционната преценка за извършване на другата.

Проектът за ЗИД на ЗРР е разумно законодателно решение. Очакваните резултати са полезни както за компетентните органи, така и за гражданите, които биха били облагодетелствани от добре провежданата държавна политика за регионално развитие. В изпълнение на закона следва да се изхожда от целта да се постигне оптимизиране на процесите за планиране на регионалното развитие, което в краткосрочен план да доведе до преодоляване на междурегионалните различия и неравенства в рамките на страната.

История

Начало на обществената консултация - 25.10.2019

Приключване на консултацията - 25.11.2019

Справка за получените предложения - 16.12.2019

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
